

Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 9 juli 2021, nr. WJZ/ 20243118, houdende wijziging van de Regeling natuurbescherming en wijziging van de Omgevingsregeling in verband met een vrijstelling van het handels- en bezitsverbod op Aziatische duizendknopen

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Gelet op artikel 3.40 van de Wet natuurbescherming en artikel 4.3, vierde lid, van de Omgevingswet in samenhang met artikel 11.109a van het Besluit activiteiten leefomgeving;

Besluit:

ARTIKEL I

Na artikel 3.30a van de Regeling natuurbescherming wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3.30b

1. Aan een ieder wordt vrijstelling verleend van het verbod, bedoeld in artikel 3.39 van de wet in samenhang met artikel 3.1a van het Besluit natuurbescherming, voor zover het betreft het onder zich hebben, het voorhanden hebben of het in bezit hebben van een plant van een soort, genoemd in artikel 3.1a van het Besluit natuurbescherming, of delen of producten daarvan, voor niet-commerciële doeleinden.
2. Aan een ieder wordt vrijstelling verleend van het verbod, bedoeld in artikel 3.39 van de wet in samenhang met artikel 3.1a van het Besluit natuurbescherming, voor zover het betreft het verhandelen of het in bezit hebben van een plant van een soort, genoemd in artikel 3.1a van het Besluit natuurbescherming, of delen of producten daarvan, indien deze handelingen plaatsvinden in het kader van uitroeiing, bestrijding of beheersing van die soort.
3. Aan een ieder wordt vrijstelling verleend van het verbod, bedoeld in artikel 3.39 van de wet in samenhang met artikel 3.1a van het Besluit natuurbescherming, voor zover het betreft het verhandelen en in bezit hebben van een dode plant van een soort, genoemd in artikel 3.1a van het Besluit natuurbescherming, of dode delen of dode producten van een plant van die soort.
4. Aan de vrijstelling, bedoeld in het tweede lid, zijn de volgende voorschriften en beperkingen verbonden:
 - a. degene die de in het tweede lid bedoelde handelingen verricht draagt er zorg voor dat alle passende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat de planten, of delen of producten daarvan, zich kunnen voortplanten of zich kunnen verspreiden in het milieu;
 - b. degene die de in het tweede lid bedoelde handelingen verricht kan te allen tijde aannemelijk maken dat hij voldoet aan het in onderdeel a bedoelde voorschrift.
5. Als passende maatregel als bedoeld in het vierde lid, onderdeel a, wordt in ieder geval beschouwd een fysieke scheiding tussen de planten en hun natuurlijke leefomgeving.

ARTIKEL II

Aan paragraaf 3.7.4 van de Omgevingsregeling wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 4.27a (voorwaarden voor uitzondering op het handelsverbod invasieve exoten, niet behorende tot invasieve uitheemse soorten aangewezen op grond van invasieve-exoten-basisverordening)

1. Als voorwaarden als bedoeld in artikel 11.109a, tweede lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving worden vastgesteld:
 - a. degene die planten, of delen of producten daarvan, als bedoeld in artikel 11.109a, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving verhandelt, draagt er zorg voor dat alle passende

-
- maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat de planten, of delen of producten daarvan, zich kunnen voortplanten of zich kunnen verspreiden in het milieu;
- b. degene die planten, of delen of producten daarvan, als bedoeld in artikel 11.109a, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving verhandelt, kan te allen tijde aannemelijk maken dat hij voldoet aan de in onderdeel a bedoelde voorwaarde.
2. Als passende maatregel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, wordt in ieder geval beschouwd een fysieke scheiding tussen de planten en hun natuurlijke leefomgeving.

ARTIKEL III

1. Artikel I van deze regeling treedt in werking op het tijdstip waarop artikel I van het besluit van 14 juli 2021, houdende wijziging van het Besluit natuurbescherming en het Besluit activiteiten leefomgeving in verband met een handelsverbod in Aziatische duizendknopen en wijziging van het Besluit kwaliteit leefomgeving in verband met de additionele aanwijzing van door de provincies te bestrijden invasieve uitheemse soorten (Stb. 2021, 381) in werking treedt.
2. Artikel II van deze regeling treedt in werking op het tijdstip waarop artikel II van het besluit van 14 juli 2021, houdende wijziging van het Besluit natuurbescherming en het Besluit activiteiten leefomgeving in verband met een handelsverbod in Aziatische duizendknopen en wijziging van het Besluit kwaliteit leefomgeving in verband met de additionele aanwijzing van door de provincies te bestrijden invasieve uitheemse soorten (Stb. 2021, 381) in werking treedt.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 9 juli 2021

*De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten*

TOELICHTING

1. Inleiding

In artikel 3.1a van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) zijn de invasieve uitheemse soorten Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*), waaronder de dwergvariëteit van de Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica* var. *compacta*) die als cultuurplant wordt verkocht, de Sachalinse duizendknoop (*Fallopia sachalinensis*), en de bastaardduizendknoop (*Fallopia x bohemica*) (hierna te noemen: Aziatische duizendknopen) door aanwijzing onder de reikwijdte gebracht van het verbod om invasieve exoten te verhandelen of in bezit te hebben. Een nationaal handels- en bezitsverbod is nodig omdat de Aziatische duizendknopen niet zijn opgenomen op de door de Europese Commissie vastgestelde lijst van voor de Europese Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten.¹ Met het handelsverbod op de Aziatische duizendknopen is uitvoering gegeven aan de op 15 december 2019 door de Tweede Kamer aangenomen motie van het Kamerlid Bromet (Groenlinks), waarin de regering wordt verzocht de verkoop van de Japanse duizendknoop te verbieden.²

Artikel I van deze regeling voorziet in een gedeeltelijke vrijstelling van het wettelijke verbod op het verhandelen en in bezit hebben van Aziatische duizendknopen³, omdat dit verbod verder voert dan wenselijk is.

Daarnaast bevat deze regeling een wijziging van de Omgevingsregeling (artikel II van deze regeling) in verband met de beleidsneutrale voortzetting van de in artikel I van deze regeling opgenomen gedeeltelijke vrijstelling van het handelsverbod. De wijziging van de Regeling natuurbescherming (artikel I van deze regeling) treedt vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingsregeling in werking.

2. Wettelijk kader

Met een handelsverbod op de Aziatische duizendknopen wordt invulling gegeven aan artikel 12, eerste lid, van Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten (PbEU L 317) (hierna: EU-verordening invasieve uitheemse soorten). De EU-verordening invasieve uitheemse soorten beoogt onder meer verdringing van Europese soorten door invasieve exoten tegen te gaan. De bepalingen van de EU-verordening invasieve uitheemse soorten gelden ten aanzien van de soorten, opgenomen op de door de Europese Commissie vastgestelde lijst van voor de Europese Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten (hierna: de Unielijst).⁴

In artikel 12, eerste lid, van de EU-verordening invasieve uitheemse soorten is bepaald dat lidstaten een nationale lijst van voor een lidstaat zorgwekkende invasieve uitheemse soorten kunnen opstellen in aanvulling op de Unielijst. De lidstaten kunnen op hun grondgebied voor de soorten op de nationale lijst maatregelen als bedoeld in de artikelen 7, 8, 13 tot en met 17, 19 en 20 van de EU-verordening invasieve uitheemse soorten toepassen. Aziatische duizendknopen zijn invasieve uitheemse soorten die (nog) niet op deze Unielijst staan, maar waarvoor het wenselijk is dat een maatregel in de vorm van een handelsverbod getroffen wordt om verdere introductie en verspreiding van de soorten in het Nederlandse milieu te beperken.

Op grond van artikel 3.39 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) kan een invasieve exoot door aanwijzing bij algemene maatregel van bestuur onder de reikwijdte van het verbod om invasieve exoten te verhandelen of in bezit te hebben worden gebracht. Het instellen van een handelsverbod ten aanzien van invasieve exoten vergt een afweging die het belang van individuele provincies overstijgt, reden waarom de aanwijzing centraal gebeurt bij algemene maatregel van bestuur. In artikel 3.1a Bnb

¹ Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 van de Commissie van 13 juli 2016 tot vaststelling van een lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2016, L 189) en Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1263 van de Commissie van 12 juli 2017 tot actualisering van de bij Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad vastgestelde lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten (PbEU 2017, L 182).

² Kamerstukken II 2019/20, 33 576, nr. 171

³ Artikel 3.39 van de Wet natuurbescherming in samenhang met artikel 3.1a van het Besluit natuurbescherming.

⁴ Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 van de Commissie van 13 juli 2016 tot vaststelling van een lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2016, L 189) en Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1263 van de Commissie van 12 juli 2017 tot actualisering van de bij Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad vastgestelde lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten (PbEU 2017, L 182).

zijn de Aziatische duizendknopen door aanwijzing onder de reikwijdte van het nationale verbod om invasieve exoten te verhandelen of in bezit te hebben gebracht. Met het handelsverbod in Aziatische duizendknopen wordt invulling gegeven aan artikel 7, eerste lid, onderdelen e en f, van de EU-verordening invasieve uitheemse soorten.

Artikel 3.40 Wnb biedt de grondslag om vrijstelling te verlenen van de verboden gesteld in artikel 3.39 Wnb. Onderhavige regeling voorziet in een vrijstelling door de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) te wijzigen.

3. Wijziging Regeling natuurbescherming

Vrijstelling

De vrijstelling van het verbod, bedoeld in artikel 3.39 Wnb wordt verleend ten aanzien van het in bezit hebben, voor niet-commerciële doeleinden, van Aziatische duizendknopen. Tevens wordt, gelet op de ruime definitie van 'verhandelen' in de Wnb, gedeeltelijke vrijstelling verleend van het handelsverbod als bedoeld in artikel 3.39 Wnb in samenhang met artikel 3.1a Rnb. Onder verhandelen wordt in de Wnb verstaan het onder zich hebben, te koop vragen, kopen, verwerven, verkopen, vervoeren, ten vervoer aanbieden, afleveren, gebruiken voor commercieel gewin, huren, verhuren, ruilen, of ten verkoop, vervoer, verhuur of ruil aanbieden, voorradig hebben of voorhanden hebben⁵. Het onder zich hebben, het voorhanden hebben en het in bezit hebben, niet met het oog op verkoop, van Aziatische duizendknopen wordt vrijgesteld van het verbod om Aziatische duizendknopen te verhandelen en in bezit te hebben.

Het is niet wenselijk het bezit, anders dan voor commerciële doeleinden, te verbieden. Aziatische duizendknopen zijn in Nederland al wijdverspreid in het milieu. Bij soorten die zich gevestigd hebben in het milieu is er vaak geen sprake van opzet, omdat hun voortplanting en verspreiding in het milieu moeilijk kan worden voorkómen vanwege de invasieve eigenschappen van de plant. Deze planten kunnen onopgemerkt groeien in de publieke ruimte, bij andere terreineigenaren en in tuinen van particulieren. Terreineigenaren en particulieren met tuinen kunnen hierdoor overlast en schade ondervinden. De bestrijding van de planten is kostbaar en niet eenvoudig. Het is niet redelijk om terreineigenaren of particulieren in dat geval te bestraffen voor de aanwezigheid van Aziatische duizendknopen. Tevens is een verbod op het bezit, anders dan voor commerciële doeleinden, niet handhaafbaar, omdat de planten zo wijd verspreid zijn.

Daarnaast wordt vrijstelling verleend voor het verhandelen of het in bezit hebben van Aziatische duizendknopen, indien deze activiteiten plaatsvinden in het kader van uitroeiing, bestrijding of beheersing van Aziatische duizendknopen. Uitroeiing, bestrijding of beheersing kan op verschillende manieren vorm krijgen, zolang het eindresultaat is dat de planten, en alle levensvatbare delen of producten daarvan, worden gedood en er geen onderdelen of producten meer zijn die zich kunnen voortplanten. Onder uitroeiing, bestrijding of beheersing worden onder meer verstaan de activiteiten waarbij Aziatische duizendknopen worden toegepast als grondstof, waarbij het risico op verspreiding van levende of reproduceerbare delen niet aanwezig is. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan het als biomassa verbranden en het maken van papier van de Aziatische duizendknopen. Hiervoor kunnen handelingen ten aanzien van de Aziatische duizendknopen, zoals het vervoeren, het onder zich hebben en het verkopen, plaatsvinden tussen terreineigenaar, bestrijder, transporteur en verwerker.

Tot slot wordt vrijstelling verleend voor het verhandelen of in bezit hebben van dode exemplaren van Aziatische duizendknopen of dode delen of dode producten van deze planten of delen daarvan, zodat voortplanten en verspreiden onmogelijk is. Onder dode planten, delen of producten worden verstaan planten, of delen of producten daarvan, die niet levensvatbaar zijn. De vrijstelling is noodzakelijk omdat Aziatische duizendknopen planten zijn, en planten in de Wnb zijn gedefinieerd als planten in al hun ontwikkelingsstadia, levend of dood, delen van planten, uit planten verkregen producten, geënte planten, of andere zaken voor zover uit een begeleidend document, de verpakking, een merk of etiket, of uit andere omstandigheden blijkt dat het gaat om delen van planten of daaruit verkregen producten⁶. In de definitie van 'planten' op grond van de Wnb gaat het ook om bijvoorbeeld zaden of kiemen van planten. Aziatische duizendknopen kunnen zich zeer gemakkelijk verspreiden via levensvatbare delen van de planten (wortel- en stengeldelen, zaden) in maaisel, grond en compost. Planten van Aziatische duizendknopen kunnen zich echter niet verspreiden en reproduceren als ze dood zijn of via dode delen of producten van de planten. Een handelsverbod op dode Aziatische duizendknopen en dode delen of producten daarvan levert derhalve geen bijdrage aan de doelstelling om het risico op verspreiding van de Aziatische duizendknop in het milieu te verkleinen. Door dode delen of produc-

⁵ Artikel 1.1, tweede lid, Wnb

⁶ Artikel 1.1, tweede lid, Wnb

ten van Aziatische duizendknopen uit te zonderen van het handelsverbod, blijft het mogelijk om de handel voort te zetten in onder meer biomassagewas, tincturen, theeën, capsules en nieuwe toepassingen, waarbij het risico op verspreiding van reproduceerbare delen niet aanwezig is.

Voorwaarden vrijstelling

Om te voorkomen dat verdere verspreiding van de Aziatische duizendknopen plaatsvindt, is een aantal beperkingen en voorschriften aan de vrijstelling van het verbod op het vervoeren, ten vervoer aanbieden, afleveren, voorradig hebben of voorhanden hebben van Aziatische duizendknopen, indien deze activiteiten plaatsvinden in het kader van uitroeiing, bestrijding of beheersing van Aziatische duizendknopen, verbonden. Deze zijn opgenomen in het nieuwe artikel 3.30b, vierde lid, Rnb (artikel I van deze regeling).

Voor het verhandelen of in bezit hebben van dode planten of dode plantendelen zijn geen voorschriften of beperkingen nodig. Dode delen of dode producten van een plant worden verkregen uit levende planten die in het kader van uitroeiing, bestrijding en beheersing uit het milieu zijn verwijderd of via de import van dode delen of dode producten. Het risico op verspreiding van levende planten of plantendelen is slechts aanwezig in de fase waarin de planten nog leven en in het kader van uitroeiing, bestrijding of beheersing handelingen worden verricht. Om deze reden zijn de genoemde beperkingen en voorwaarden aan de vrijstelling alleen van toepassing op de levende fase van de planten of plantendelen.

Degene die de in het nieuwe artikel 3.30b, tweede lid, Rnb bedoelde handelingen verricht moet te allen tijde aannemelijk kunnen maken dat hij voldoet aan de in het vierde lid dat artikel bedoelde voorschriften. In het vijfde lid van het nieuwe artikel 3.30b Rnb is bepaald dat degene die de in het nieuwe artikel 3.30b, tweede lid, Rnb bedoelde handelingen verricht, indien nodig, passende maatregelen dient te nemen om de levende exemplaren, of delen of producten daarvan, die zich kunnen voortplanten, van de Aziatische duizendknopen fysiek te scheiden van het milieu waarin de soorten zich hebben gevestigd.

4. Wijziging Omgevingsregeling

De aanwijzing in artikel 3.1a Bnb van de Aziatische duizendknopen wordt beleidsneutraal voortgezet in artikel 11.109a, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal). Het begrip 'verhandelen' in de bijlage, onderdeel A, bij de Omgevingswet is enger gedefinieerd dan de definitie van 'verhandelen' in de Wnb. Onder 'verhandelen' wordt in de Omgevingswet verstaan: aankopen, te koop vragen, verwerven voor commerciële doeleinden, tentoonstellen voor commerciële doeleinden, gebruik met winstoogmerk, verkopen, in bezit hebben met het oog op verkoop, ten verkoop aanbieden of vervoeren met het oog op verkoop. Daarmee valt het in bezit hebben, niet met het oogmerk om de Aziatische duizendknopen te verkopen, niet onder het handelsverbod.

Daarnaast biedt de Omgevingswet ruimte om de bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels te beperken tot planten, of delen of producten daarvan als zaden of kiemen, die zich kunnen voortplanten. Daardoor is het niet nodig om maatwerkvoorschriften te stellen die er voor zorgen dat dode Aziatische duizendknopen of dode delen of producten van deze planten niet onder de reikwijdte van het handelsverbod vallen.

Het tweede lid van artikel 11.109a van het Besluit activiteiten leefomgeving continueert de vrijstelling van het handelsverbod in Aziatische duizendknopen, indien de handelsactiviteiten plaatsvinden in het kader van uitroeiing, bestrijding of beheersing van Aziatische duizendknopen in artikel 3.30b, tweede lid, Rnb (nieuw). In artikel II van deze regeling worden de precieze in acht te nemen voorwaarden en beperkingen op grond van artikel 4.3, vierde lid, van de Omgevingswet, zoals gewijzigd door de Aanvullingswet natuur Omgevingswet, opgenomen in de Omgevingsregeling.

5. Lasten en andere effecten van de wijziging van de Rnb en de Omgevingsregeling

5.1. Regeldruk

De gedeeltelijke vrijstelling van het handelsverbod in Aziatische duizendknopen (artikelen I en II van deze regeling) heeft geen gevolgen voor de regeldruk.

5.2. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

Onderhavige regeling is voor een HUF-toets (handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid, fraudegevoeligheid) aan de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) voorgelegd. De onderhavige regeling is handhaafbaar, uitvoerbaar en fraudebestendig bevonden. De NVWA beveelt in de HUF-toets aan om de vrijstellingen te evalueren. In lijn met hetgeen in de HUF-toets wordt voorgesteld zullen de effecten

van de vrijstellingen worden gemonitord. In de HUF-toets geeft de NVWA aan dat de vrijstellingen duidelijk en in lijn zijn met de algemene maatregel van bestuur waarmee Aziatische duizendknopen onder de reikwijdte van het verbod om invasieve exoten te verhandelen of in bezit te hebben zijn gebracht.

In de HUF-toets stelt de NVWA dat het voorschrift dat degene die de in de vrijstellingsregeling genoemde handelingen verricht, moet aantonen dat hij passende maatregelen heeft genomen, het voor de NVWA makkelijker maakt om toezicht te houden. Daarmee wordt de bewijslast bij degene die de handelingen verricht gelegd om naleving aan te tonen.

Tot slot geeft de NVWA in de HUF-toets aan dat de bestrijdings- en uitroeingsmaatregelen al enige jaren plaatsvinden en op basis van deze vrijstellingsregeling kunnen worden voortgezet.

6. Inwerkingtreding

De inwerkingtredingsdatum van artikel I van deze regeling hangt samen met de inwerkingtreding van artikel 3.1a Bnb. De beoogde inwerkingtredingsdatum van artikel 3.1a Bnb is 1 januari 2022. De inwerkingtredingsdatum van artikel II van deze regeling hangt samen met de inwerkingtreding van artikel 11.109a van het Besluit activiteiten leefomgeving. De beoogde inwerkingtredingsdatum van artikel 11.109a van het Besluit activiteiten leefomgeving is 1 juli 2022.

*De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten*